

גיליון הורים פרשת וַיִּלֶּךְ שָׁרָה

בפרשה מספר נושאים מרכזיים: מותה של שרה אמנו קנית מערת המכפלה מידי עפרון החיתי, הציווי של אברהם למצוא כלה ליצחק, השליחות של אליעזר ליד הבאר, אליעזר בבית משפחת רבקה, המפגש עם יצחק, מותו של אברהם ומותו של ישמעאל.

לקראת השבת מצורפים שבעה סיפורים (נעשה מאמץ להביא סיפורים על מנת שתהיה אפשרות לגוון ולהתאים את הסיפור לפי הצורך החינוכי במשפחה או בכיתה)

סיפור א' – למה אברהם הוסיף לומר "קח ממני" אחר שכבר אמר "נתת".

סיפור ב' – המאמץ הנדרש לקיום מצוות

סיפור ג' – חיי שרה "שכולן היו שווים לטובה?"

סיפור ד'+ה' – "בא בימים" בא ומצוותיו בידו...

סיפור ו' – ליהנות ממה שהו שאינו ראוי לנו?

סיפור ז' – על מי לסמוך בענייני הרוח?

מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה. שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

ידבר אל עפרון נתתי כסף השדה קח ממני וגו'. אברהם אבינו קונה את מערת המכפלה כדי שיהיה קנין גמור לזרעו אחריו על אף שהקב"ה הבטיח את כל הארץ לאברהם. אברהם אבינו מלמדנו הלכה למעשה שהאדם צריך להתאמץ בעצמו ולא לחכות לנהמא דכיסופא (לחם בוש) אלא יהיה כאדם העומל על מנת להשיג את מה ראוי לו.

ויש לשאול למה אברהם הוסיף לומר "קח ממני" אחר שכבר אמר "נתת". וכן יש לשאול איך עפרון לא מתבייש לאחר שלעני כל אנשי עירו אמר שהוא נותן במתנה, ופתאום מבקש הוא סכום נכבד של ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר? ועל פי הסיפור הבא יבואר בע"ה:

מעשה ברבי יהונתן אייבשיץ שהיה לו ויכוח עם המלך שטען שהשכל מנצח את הטבע, כגון הנגר לוקח עץ משייפו ומסדרו ועושה ממנו שולחן מהודר, מלטשים ובונים ומשנים דברים והכל מהשכל שגובר על הטבע. ואילו רבי יהונתן אמר: "עם כל הכבוד לשכל, אבל השולחן עדיין עץ והוא תשרפוהו בדיוק כמו כל עץ שנשרף באש, וכן שאר הדברים, כי האדם יכול בשכלו רק ליפות ולשכלל את הדברים, אבל אינו יכול לשנות אותם ממהותם". אמר המלך לרב: "הבא וניפגש שוב בעוד שלושה חודשים וכל אחד יוכיח את דבריו".

רבי יהונתן לא חשב על זה הרבה, הוא חזר לשיבתו ולתלמודו ושכח לגמרי מכל העניין. יום אחד, כאשר הרב ישב ולמד, בא לידו עכבר קטן והפריע לו ללמוד. העכבר קפץ לתוך קופסת הטבק של הרב, ומיד הרב סגר בעדו כדי שלא ימשיך להפריע, הוא הניח את הקופסה בכיס מעילו וחזר לתלמודו. והנה נקישות בדלת ובפתח מופיע שליח מטעם המלך להביא את ר' יהונתן כדי להוכיח את דבריו. הרב נסע עם השליח בכרכרה מלכותית לארמון המלוכה, שם היה אולם רחב ידיים מלא שולחנות ערוכים לסעודה, עם כל השרים ומקורבי המלך. פתאום ניגש חתול הולך על שתיים, בידו מגש של כוסות יין ועל ראשו כובע שעליו כתוב "הטבע והשכל" ומגיש יין למסובים לקול מחיאות כפיים סוערות.

המלך ניגש לרבי יהונתן ואמר בהנאה: "הנה הוכחה לדברי, השכל עשה מחתול מלצר למופת". בינתיים החתול ניגש לרבי יהונתן שנזכר בעכבר והוציאו מקופסת הטבק מול עיניו של החתול. החתול זרק את המגש עם הכוסות והיין המשובח והחל לרדוף אחרי העכבר המבוהל תוך כדי שהוא מותיר מאחוריו מהפיכה שלימה של שולחנות הפוכים, שברי כוסות קריסטל, אנדרלמוסיה ובלגן. כמובן שהוכרז שרבי יהונתן ניצח וכל מה שהחתול עשה היה רק הצגה זמנית עד שראה את העכבר, וחזר לטבעו ורדף אחריו להשיגו כהרגלו.

וכן כאן עפרון רואה את כל העיר מסביב ואברהם רוצה ממנו את הקבר. מיד אמר לאברהם הכל שלך במתנה כיוון שרצה לקבל כבוד, אבל אברהם ידע שהוא עכשיו כמו החתול עם המגש שעוד לא ראה את העכבר ומיד אברהם הוציא את הכסף ונופף לו בו מול עיניו, ואז כבר עפרון גילה את פרצופו האמיתי ואמר 400 שקל כסף עובר לסוחר, וכל זאת מאחר שכבר ראה את הכסף. ולכן אמר אברהם קח ממני שנשאר לעפרון רק לקחת שאברהם כבר הוציא את הכסף. במעשה זה, עקר אברהם אבינו את "הרצון" של עפרון ונטע עבורנו את זכות הקניין במעשה על מערת המכפלה.

סיפור ב' לשולחן שבת

ותמהר ותער כדה אל השוקת וגו'.
כאשר אליעזר עורך את המבחן לכלה הראויה ליצחק, מבאר המדרש מדוע כתוב בפסוק "וירץ העבד לקראתה" כיצד ידע שהיא אכן המתאימה? ומסביר המדרש "וּתְרֵד הַעֲנָה וְתִמְלֹא כְּדָה וְתַעַל-כָּל הַנָּשִׁים יוֹרְדוֹת וּמִמְלָאוֹת מִן הָעֵין, וְזוֹ פִּתְיוֹ שָׂרָא אֹתָהּ הַמִּים מִיָּד עָלָה" ורש"י מסביר "לפי שראה שעלו המים לקראתה" ידע שהיא הראויה ליצחק.
לעומת זאת, כאשר אליעזר מבקש שתשקה גם את הגמלים כתוב: "וּתְרֵץ עוֹד אֶל הַבָּאָר לְשָׂאֵב וְתִשָּׂאֵב לְכָל גְּמָלָיו" דהיינו שהמים לא עלו לקראתה כמו קודם אלא רבקה שאבה בעצמה והתאמצה הרבה יותר, והשאלה נשאלת מדוע?
ניתן להסביר שבפעם הראשונה שרבקה אמנו מילאה את המים כוונתה הייתה בשביל משפחתה ולכן לא היה צריך להתאמץ אבל כשמילאה אח"כ לעשרה גמלים של אברהם אבינו: שזה המצווה של גמילות חסד, המעשה נהפך להיות קשה. נלמד מכאן מוסר גדול שמצוות ומעשים טובים לעיתים מצריכים אותנו למאבק גדול ביצר הרע שמערים קשיים כדי שלא נצליח לקיים את המצווה וממציא עבורנו תירוצים מדוע לא להתאמץ.
ומעשה ברבי שלום שבדרון זצ"ל שהיה מלמד קבוצה של נערים תורה, והנה הוא רואה שאחד התלמידים כבר כמה ימים לא בא ולכן הלך לבקרו שמא חולה הוא.
כאשר הגיע לביתו, הנער פתח את דלת ביתו כשהוא בריא ושלם. שאל אותו הרב: "למה אינך מגיע? מה קרה?" והנער השיב: "כבוד הרב, שבוע הבא אני חוזר שוב באופן קבוע אבל השבוע איני יכול".
"ומדוע אינך יכול? אולי אוכל לסייע במשהו? יש לנו שיעור בעוד שעה אולי תבוא?" שאל הרב
הנער כבש עינו בבושה ואמר: " בדיוק בזמן השיעור מתקיים משחק כדורגל ואני מאוד אוהב לצפות בו!"
"מה זה כדורגל?" שאל הרב. מיד קפץ הנער והסביר לרב יש כאן עשרה שחקנים וכאן עשרה שחקנים. ובכל צד יש שער וצריך להכניס גולים ומי שמכניס גול מקבל כבוד גדול ומעניקים לו כסף ושכר גדול. אמר לו הרב: "יש לך כאן איזה כדור?" "וודא" ענה התלמיד ועינו מיד הבריקו. "תן לי אותו" אמר הרב, "ראיתי מגרש בדרך אלך ואכניס איזה עשרים גולים ואקבל כבוד גדול וכסף כמו שאמרת".
הנער גיחך ואמר לרב "כבוד הרב עכשיו זה לא חכמה כי אין אף אחד שימנע ממך להכניס גול וזה נקרא שער ריק וזה לא נחשב לכלום!"
מיד אמר לו הרב: "ישמעו אוזניך מה שפך מדבר לבוא כל יום לשיעור שאין לך מה לעשות זה דומה לשער ריק כי אף אחד לא מונע בעדך, אבל היום שיש לך מניעות גדולות לבוא אם תבוא סימן שהכנסת סוף סוף גול אמיתי!" דברי הרב חדרו לנשמתו של הנער והוא הגיע לשיעורו של הרב.
הרב, שראה את הנער נכנס אל השיעור, קם מלא קומתו לכבודו וזאת על התגברותו במאבק על היצר הרע שמנע ממנו להגיע לשיעורי התורה.
וכמו שאמרו חז"ל במסכת קידושין ל: "כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר: "הלא אם תטיב שאת" ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו שנא' "לפתח חטאת רובץ" ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך שנאמר "ואליך תשוקתו" ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר "ואתה תמשל בו".

סיפור ג' לשולחן שבת

הפרשה מתחילה בפסוק "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" ורש"י מביא בפירושו: "שכולן היו שווים לטובה!"
ר' זושא מאניפולי הקשה, היאך אפשר לומר על שרה אמנו, שכל שנותיה היו שווים לטובה, וכי באמת כך היה? והלא במשך תשעים שנה היתה עקרה, סבלה עם בעלה גלות ורעב, פעמיים נלקחה בכח מבעלה (פרעה ואבימלך) וסבלה מאוד מהגר ומישמעאל. האם על שנים אלו ניתן לומר "כולן שווים לטובה"?
אלא, תירץ ר' זושא, ללמדנו בא, כי על כל מאורע ומאורע שבא על שרה, אף אם היה קשה ומצער, היתה מזדרזת ואומרת "גם זו לטובה!" שכשם שחייב אדם לברך על הטובה, חייב לברך גם על הרעה. שרה מעולם לא חשה בצער, כיוון שידעה שכל מה שבא עליה, היה מאת ה' ית', וממילא "כולן שווין לטובה".
מובא סיפור שהתרחש לקראת סוף מלחמת העולם, כאשר בנות הברית החלו לגבור על הנאצים, ימח שמם, הנאצים נסוגו בכל החזיתות, אך לא נתנו ליהודים מנוחה. במחנה "ברגן בלזן" שבגרמניה המצב היה קשה מנשוא - רעב, צמא, עינויים ומחלות, היו רק חלק מן הצרות שאפפו את יושבי המחנה. המחנה היה מחולק לאגפים, ובאחד מהם היו שבויים גם חיילים רוסים.
בוקר אחד, הגיעו הנאצים לאגף זה, והכריזו: "אנחנו יודעים כי בעוד כמה ימים יגיעו הנה האנגלים, ואנו רוצים שתספרו להם כמה טוב היה לכם אצלנו, לכן הבאנו לכם לחמניות טריות".
הרעב ששרר במחנה היה נורא, בלתי נתן לתיאור. יהודי שהיה באגף החיילים השבויים מרוסיה סיפר, שבמשך חמש שנים כמעט ולא אכל, וכל מחשבתו היתה נתונה רק לשאלה איך להשיג אוכל.
הוא נעמד בתור, וכשהביט לעבר סל הלחמניות, ראה שלא נותרו בו הרבה לחמניות. התעורר בלבו החשש שמא בדיוק כשיגיע יגמרו הלחמניות. מחשבה זו, גרמה לו לדפיקות לב מואצות, זעה קרה נגרה ממנו מרב פחד.

התור מתקדם, ששה אנשים לפניו. הוא מביט ורואה שנשארו שבע לחמניות, מה שאומר שהוא יזכה באחרונה. והנה מתקדמים לאט לאט ובאמת קבל את הלחמניה האחרונה.

הוא היה מאושר, הנה בידו הלחמניה. אמנם קטנה, אבל טרייה וריחנית. באותו רגע הבחין לפתע שליד החייל הגרמני מונחים סלים נוספים, מלאים בלחמניות.

מיד עלה בדעתו רעיון: אם יש כל כך הרבה לחמניות, מדוע לא לקחת עוד אחת? הרי הנאצי ודאי לא יזהה אותו בין כל כך הרבה האנשים. ואז כשהנאצי שאל מי הבא בתור, אמר היהודי: "אני", וקבל עוד לחמניה. בידיו היו שתי לחמניות טריות. הוא היה מאושר. לפתע הוא מרגיש יד לופתת את צווארו, וקול מאיים לוחש באזניו: "ראיתי אותך יהודון!", הוא הסתכל לראות מי הדובר, וראה שזה לא היה נאצי, אלא חייל רוסי שבי. אותו רוסי בריון תפס בו בחזקה ואמר: תן לי את הלחמניה השנייה!

היהודי ערך לעצמו חשבון: הוא הרי אסיר כמוני, מה פתאום שאתן לו. ולכן אמר לו בתוקף שאינו רוצה לתת לו את הלחמניה. תפס אותו הרוסי עם עוד שני בריונים רוסים, הכניסו אותו לתוך צריף, חבטו בו קשות ובעטו בו באכזריות, עד שכמעט הוציאו ממנו את נשמתו. וכאשר חשבו שהוא כבר אינו בין החיים, נטלו ממנו את הלחמניות והלכו.

היהודי הרגיש את צלו של מלאך המוות פורש עליו את כנפיו. נשא עיניו למרום וקרא: "ריבוננו של עולם, דווקא עכשיו למות, רגע לפני השחרור!?" אם רצית לקחת לי את נשמתו, במשך החמש השנים האלה שהייתי כאן, היו לך מאות הזדמנויות לעשות זאת... וכך כשהוא מלא טענות כלפי מעלה, איבד את הכרתו.

כשהתעורר מעלפון, ראה שמש זורחת. הוא לא הבין איך זה יכול להיות. חמש שנים הוא לא ראה שמש זורחת כשהוא קם, שהרי הנאצים היו מעירים את כולם בארבע לפנות בקר למסדר. ומי שלא היה קם למסדר, לא זכה לקום יותר... אז איך יתכן שהוא ישן, והשמש זורחת.

לאט לאט חדרה למוחו ההכרה: הנאצים כבר אינם נמצאים כאן, הם ברחו, השתחררנו... אבל למה כזה שקט מסביב? הביט סביבו וראה שכולם מתים. הלחמניות היו מורעלות!!! אבל עליו נגזר לחיות, ולכן הקב"ה דאג שיקחו ממנו את הלחמניות, אמנם הוא סרב לתת אותם, אז היה צריך לקבל מכות, כדי שיוכל להמשיך לחיות ולספר שהכל לטובה.

סיפור ד'ה' לשולחן שבת

נאמר בתורה: "וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וְהָיָה בְּרַךְ אֶת אֲבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד, א). עד אברהם לא היתה זיקנה בעולם ומי שהיה בא לדבר עם אברהם מדבר עם יצחק, ובא לדבר עם יצחק, מדבר עם אברהם כיון שהיו דומים זה לזה. בא אברהם ובאה זקנה שנאמר: "וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו" (ב"מ פ"ז).

אברהם מפני שחפץ שיבדילו אותו בהיכר פנים מיצחק ביקש מהקב"ה שתהיה הזיקנה ניכרת בו, וזהו שנאמר "וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו" שהיו אצלו שני מיני זיקנה.

התורה מעידה על אברהם אבינו שבא בימים וכפי שמסביר המדרש: "אֲמַר רַבִּי אֶחָא יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁהוּא בְּזָקָה וְאֵינוּ בְּיָמָיו, בְּיָמָיו וְאֵינוּ בְּזָקָה, אֲבָל פֶּאֶן זָקָה פֶּגְגָּד יָמָיו וְיָמָיו פֶּגְגָּד זָקָה". אברהם אבינו "בָּא בְּיָמָיו", **בא עם כל הימים שלו**, דהיינו שניצל כל רגע בחייו לעבודת ה' יתברך.

רוב האנשים טרודים במחשבות על ההווה והעתיד הגשמי שלהם ואינם דואגים מספיק לעתידם הרוחני ולחיי קודש שלהם ושל משפחתם.

ומסופר על רב אחד שנבחר לרב עיירה מסוימת, וביקש מהקהילה לקחת אותו למקומות הקדושים, ובין היתר להשתטח על קברי הצדיקים שבתוכה. כאשר עבר על פני המצבות הפזורות בשטח בית הקברות, מצא שם לתמהונו דבר מוזר מאוד, על המצבות היה חרוט גילם של הנפטרים: על מצבה אחת חרוט "פה נקבר פלוני אלמוני שחי עשר שנים ומספר חודשים", על מצבה אחרת חרוט: "פה טמון פלוני, הרב הצדיק שחי עשרים שנה ומספר שבועות", על המצבה השלישית: "פ"נ הרב הגאון זצוק"ל שזכה לחיות שלושים שנה וכמה ימים".

הרב החדש התפלא מאוד ואמר בליבו "כיצד זה יתכן שכל הנפטרים כאן הם כה צעירים, והלא ראיתי בעיירה זו כמו עיני אנשי מדות בזקנה מופלגת". פנה הרב למלוויו ושאל אותם לפשר הדבר. אנשי העיירה השיבו ואמרו: "פה בעיירה אנו חורטים על המצבות רק את החיים הרוחניים והנצחיים שהאדם ניצל עלי אדמות בעסק התורה מצוות ומעשים טובים. ואילו את החיים הגשמיים שהאדם בזבז לצורך עצמו אין אנו מחשיבים כלל כי אלו ימים שעליהם נאמר: 'שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ', ולכן ראית שעל המצבות חרוטים ימי האדם נטו ולא כשאר בתי החיים שחורטים על המצבות את החיים ברוטל".

וזה שאמר הכתוב: "ואברהם זקן בא בימים", לא זקן ברוטו בא בימים, אלא זכה אברהם להביא את הימים נטו כשהוא זקן שקנה חכמה וכן נאמר עליו: "ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חל" (בראשית כה, ז), שני חיים רוחניים לזה יקרא חיים עלי אדמות, חיי תורה ומצוות, "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם".

ומשל נוסף של המגיד מדובנא זצ"ל לעני אחד היה קרוב משפחה עשיר שעמד לחתן את בנו עם בת נגידיים. חתונה כעין זו צריכה הכנה רבה ואף העני הכין את עצמו כראוי... בוודאי - חשב העני בליבו - יערוך קרובו סעודה כיד המלך על כן מן הראוי והכדאי כי אמנע מפי כל מאכל או משקה במשך יומיים לפני החתונה כדי שאבוא רעב ותאב ויהיה בידי להינות הנאה שלימה מן המטעמים

הנפלאים. אמר ועשה. יומיים לא טעם מאומה אלא ישב בתענית, וביום החתונה לעת ערב עמד כמתעלה בחלון ביתו לראות אם משרתי העשיר כבר מתדפקים על דלתו להזמין אל החתונה, אלא שלמרבית היגון ראה את המשרתים כשהם ממהרים אל בתי חשוכי העיר ומזמינים אותם, ואילו על ביתו פסחו... מהרי נא זוגתי היקרה - אמר העני - עוד רגע קט ואפול מתעלה מרוב רעב, אנא הגישי לי אוכל מכל אשר בבית. מיהרה האישה המסורה והגישה לבעלה לחם יבש ומעט בצלים ושומים וגם צנון אחד שמצאה. את הכל הניחה לפניו, והמסכן ברעבונו כילה הכל, לא השאיר שריד ופליט... לאחר ששבע וברך נשמעה נקישה בדלת. משרתי העשיר באו להזמין אל החתונה... הלך העני במר נפשו אל השמחה והסב אל השולחן. בתחילה הוגשו לפניו דגים אפויים שהועלו באותו בוקר ברשת הדייגים. מונחים היו על מגשי כסף ועטורים בזרי ירקות. טעם העני מן הדג, אולם הטעם היחיד שעלה בפיו היה טעם הצנון שאכל לא מכבר... לאחר מכן הוגש צלי עגל רך ועדין ברוטב מתקתק ובצידו תפודים אפויים ומבחר פטריות. טעם העני מן המעדן המוגש לו ומיד נתעוו פניו - טעם השומים והבצל שאכל בביתו עדיין היה נודף מפיו... כך ישב העני בסעודה המפוארת, ולא טעם מאומה. אחרי הסעודה, כאשר קמו הקרואים לשוב לבתיהם, שמע העני כיצד הם מהללים ומשבחים את הסעודה הנפלאה שכמותה לא טעמו זמן רב. בוודאי אתם מהתלים בי - אמר העני - הן גם אני טעמתי, אולם הסעודה לא הייתה טעימה כלל. התפלאו האנשים אולם אז אמר אחד משרתי העשיר: אל תתפלאו כלל! אני הוא זה שהזמנתי אותו לכאן, וראיתי כי טרם שבא לכאן סעד סעודת שום, בצל וצנון... לאחר סעודה שכזו איזה טעם רציתם שיטעם במעדני מלך?... כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - הקדוש ברוך הוא נתן לנו תורה ומצוות מתוקים מדבש ונופת צופים, אולם כדי לחוש את "הטעם" הנפלא של התורה הקדושה יש לבוא אל קיום המצוות מתוך טהרת הלב והנפש, לא כן אם האדם השביע את נפשו מרורים מתאוות העולם הזה, האיך ירגיש בטעם הנפלא של מעדני המלך, מלכו של עולם?

סיפור ו' לשולחן שבת

לכן הארמי, בשומעו את דברי רבקה אחותו ובראותו את העושר שמביא איתו אליעזר עבד אברהם, רץ אליו בתקווה לזכות במשהו מן העושר שלא היה ראוי לו.

גם אנשי חרן רצו להרוג את אליעזר ולקחת את הרכוש אך משראו את חוזקו שהיה מעביר גמלים בידיו את הנהר פחדו להתקרב. את המידה הרעה של הרצון להנות ממשהו שאינו ראוי לנו נלמד ממעשה שהביא מרן החיד"א (רבי חיים דוד אזולאי זצ"ל ב"דברים אחדים": מעשה בעני שהיה לו שכן עשיר. הגיע היום, ואותו עשיר חיתן את בנו, ועשה משתה גדול לכל באי שער עירו. והעני, חיכה שהעשיר יקרא לו לאכול סעודה עם האנשים, כי הוא שכן שלו. ולכן, הוא לא הכין ארוחת ערב באותו לילה שהיה המשתה. הוא חיכה בביתו עד השעה השנייה מן הלילה, והעשיר לא קרא לו. התייאש העני מכך שהעשיר יקרא לו, ולכן היה צריך לאכול לחם מעופש שנשאר לו מלפני שלושה ימים. אחרי שסיים לאכול, בא פתאום המשרת של העשיר וקרא לו. העני הצטער כי עכשיו הוא לא יוכל לאכול מהסעודה. מה עשה? הכניס את אצבעותיו לפיו באופן כזה שהוא הקיא את כל מה שאכל ואז הלך לבית של העשיר. הוא הגיע לביתו של העשיר והשכן העשיר אמר לו: אני שמך אותך כשומר על החצר שלא תישאר החצר פתוחה. העני המסכן גם נשאר רעב וגם לא השתתף בסעודה, וישב בבושת פנים בפתח, רעב ומדוכא מחמת הקיא שהקיא.

סיפור ז' לשולחן שבת

אברהם אבינו שולח את אליעזר למצוא כלה ליצחק אבינו ומשביע את העבד שלא יקח אישה מבנות הכנעני. ומזכירה התורה בפסוק על אליעזר 'זקן ביתו המושל בכל אשר לו' כלומר אברהם אבינו סמך עליו בכל ענייני הממון ולא היה צריך לבדוק אחריו ואילו בדבר הרוחני עם השלכות לעתיד, השביע אותו על כך "ואשביעך בה" אלוקי השמים ואלוקי הארץ אשר לא תיקח אִשָּׁה לבני מבנות הכנעני" ולא סמך עליו.

ומסופר על רבי ישראל מסלנט שעבר פעם באיזה אכסניה ובעה"ב שאל אותו אם הוא יכול לשחוט לו, כיוון שהוא נראה רב עם זקן וכו' ויען הרב כן וילכו לשחוט ובדרך הרב שואל אותו סלח לי יש לך אולי איזה אלף רובל להלוות לי ואני אחזיר לך תוך כמה ימים, אמר לו האיש אינני מכיר אותך ואני לא מאמין לך שתחזיר לי. אמר לו הרב ישמעו אוזניך מה שפיד מדבר בשביל לשחוט לא חקרת מי אני והאמנת לי בעינים עצמות בגלל הזקן והפאות שאני יכול לשחוט ואתה לא חושש שאולי איני יודע לשחוט ואנבל את הבהמה, ואילו בעינין הלוואה פתאום אתה חושד בי?

אנו למדים מאברהם אבינו את החשיבות הדרושה והאבחנה בין הצד הרוחני והצד החומרי ועל כן ראוי לכל הורה וילד לבחון בכל מעשה מי מוביל אותנו והאם הוא ראוי לכך לקרבנו בעבודת ה' הן בצד הגשמי והן בצד הרוחני.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

מיתת שרה אמנו וקניית מערת המכפלה

לאחר עקידת יצחק, שרה אמנו מתה. אברהם אבינו מגיע מבאר שבע לחברון למצוא אחוזת קבר כדי לקבור את שרה. הקניין הראשון שעושה אברהם אבינו בארץ ישראל היא מערת המכפלה.

1. שרה מתה ונקברה באותו מקום. מהו המקום? (כג,ב) בקרית ארבע היא חברון
2. כמה שנים חיה שרה אמנו? (כג,א) 127
3. על שם מה נקראת קרית ארבע? (2 פירושים) (רש"י כג,ב) 1. על שם ארבע ענקים שהיו שם
2. על שם ארבע זוגות שנקברו שם
4. ממי מבקש אברהם אחוזת קבר? (כג,ג) בני חת
5. בני חת קוראים לאברהם אבינו: "אדני נשיא אלוהים אתה בתוכנו" ומציעים לאברהם לקבור את שרה בכל מקום שירצה בחינם. מה מבקש אברהם אבינו? השלימו (כג,ט) "ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי".
6. ממי קנה אברהם את מערת המכפלה? (כג,ח) עפרון בן צחר
7. מדוע מערת המכפלה נקראת כך? שתי סיבות (רש"י כג,ט) 1. בית ועליה על גביו 2. שכפולה בזוגות
8. עפרון החתי "דיבר הרבה ועשה מעט". עפרון אמר בתחילה לאברהם "קח את השדה בחינם" ובסוף שמח לקחת מאברהם 400 "שקל כסף עובר לסוחר" (שניתן לקנות איתו בכל מקום) (כג, טו)
9. אברהם אבינו קיבר את שרה במערת המכפלה שקנה מעפרון החתי. מה עוד הוא קנה יחד עם המערה? (כג,יז) כל העץ אשר בשדה

הציווי לאליעזר

אברהם אבינו מחפש כלה ליצחק אבינו אך לא רוצה לקחת כלה מארץ כנען, שהיה בנו המקולל של חם. אברהם אבינו מצווה את אליעזר העבד ללכת למצוא אישה ליצחק.

1. על מה השביע אברהם את אליעזר? (כד,ג) שלא יקח אישה מבנות הכנעני
2. ממה חושש העבד? (כד,ה) שאולי לא תרצה דאשה לבוא איתו
3. ממה מזדחל אברהם אבינו את העבד? (כד,ו) שלא יקח את יצחק לחוץ לארץ
4. מי ילך לפני העבד כדי לקחת אישה ליצחק? (כד,ז) מלאך ה'

השליחות של אליעזר

אליעזר העבד יוצא לשליחות עמוס כל טוב על עשרה גמלים ומגיע לארם נהרים, עירו של נחור, אח של אברהם.

אליעזר מגיע לעת ערב אל באר המים ונושא בקשה מיוחדת לקב"ה.

1. לפי מה החליט אליעזר שהוא יבחר את האישה ליצחק? (כד,יד) אליעזר העבד יבקש מהנערה: "היני נא כדרך ואשתה רק לאליעזר עצמו" והנערה תענה לו: "שתה וגם גמליך אשקה"
2. מי מגיעה אל המעיין? (כד,טו) רבקה
3. אליעזר רץ לרבקה שירדה לשאוב מים כיוון שראה נס שהמים עולים לקראתה ומבקש ממנה לשתות. רבקה אומרת לאליעזר: (כד,יט) "גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות"
4. מה עושה אליעזר מיד כאשר הגמלים סיימו לשתות? (כד,כב) שם לרבקה תכשיטים
5. מדוע אליעזר משתחוה לקב"ה? (כד,כג) שהצליח למצוא את הכלה הנכונה ליצחק

אליעזר בבית משפחת רבקה

רבקה שומעת את אליעזר העבד מודה לה' אלהי אברהם אחי נחור היא רצה לביתה לספר לאמה על בואו של האורח. לבן, אחיה של רבקה, רואה את התכשיטים שעל רבקה ומבין כי אדונו של העבד, עשיר מאוד. ניגש לבן לאליעזר ומזמינו לביתו.

1. אליעזר העבד מודה לה'. השלם: (כד,כז): "ויאמר ברוך ה' אלהי אדוני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדוני אנוכי בדרך נחני ה' בית אחי אדוני".
2. לבן, אחיה של רבקה רץ אל האישה. מה ראה לבן על רבקה שגרם לו לרוץ? (כד, ל) את הנזם ואת הצמידים
3. אליעזר מגיע לביתו של בתואל. מה הדבר הראשון שעשה? (כד, ל"ב) שחרר את הזמם מפי הגמלים ונתן להם לאכול.
4. אוכל מוגש לפני אליעזר, אך הוא מסרב לאכול. מדוע? (כד, ל"ג) אליעזר לא רוצה לאכול עד אשר יאמר את דבריו שלשם הגיע.
5. אברהם השביע את אליעזר לפני צאתו לשליחות. מה היתה השבועה? (כד, לו) לא לקחת אשה לבנו של אברהם מבנות הכנעני
6. אליעזר חושש שאולי לא תלך האישה איתו. אברהם מרגיעו באומרו, (כד,מ) "ה' אשר התהלכתי לפניו ישלח מלאכו אתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני ממשפחתי ומבית אבי"
7. אליעזר פוגש את רבקה ליד הבאר לאחר שהשקתה אותו ואת גמליו, נותן לה את התכשיטים, ולאחר מכן שואל בת מי את. אך כאשר אליעזר מספר על פגישתו עם רבקה, לאביה בתואל, הוא משנה את סדר הדברים. מה סדר הדברים שאמר אליעזר לבתואל? (כד, מז) אליעזר אמר לבתואל שהוא שאל את רבקה בת מי היא ולאחר שענתה נתן לה התכשיטים.
8. לבקשתו של אליעזר, לקחת את רבקה ככלה ליצחק, ענו לבן ובתואל. מה היתה תשובתם? (כד, נ"א) "מה יצא הדבר לא נוכל לדבר אליך מרע או טוב." קח את רבקה וילך לבן אדוניך.

9. לאחר הסכמת לבן ובתואל לתת את רבקה ליצחק, נותן אליעזר מתנות. מה נתן לרבקה ומה נתן לשאר בני משפחתה? (כד', נג) לרבקה נתן כלי כסף וכלי זהב ובגדים, ולאחיה ולאמה נתן מגדנות מפירות ארץ ישראל.
10. אליעזר ועבדיו נשארו ללון בבית בתואל. בבוקר כאשר ביקש ליצחק לדרך עם רבקה, אמא של רבקה ואחיה רצו למנוע מרבקה ללכת. אליעזר מבקש שלא יעכבו אותו והם מציעים לשאול את רבקה אם היא רוצה ללכת. מה היתה תשובת רבקה? (כד', נח) אלך
11. רבקה הביעה את הסכמתה ללכת עם אליעזר. במה ברכה אותה משפחתה? (כד', ס) "אחותינו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו"

החזרה לארץ ישראל והמפגש עם יצחק

רבקה עוזבת את בית אביה, יחד עם נערותיה, ויוצאת לדרך עם אליעזר לכיוון בית אברהם. יצחק יצא לשוח בשדה ומרחוק ראה שיירה של גמלים. רבקה רואה את יצחק ונופלת מהגמל.

12. כאשר רבקה רואה את יצחק, מה היא שואלת את אליעזר? (כד', סה) מי זה האיש הזה שהולך בשדה לקראתנו
13. תשובת אליעזר היתה כי "הוא אדוני". מה הדבר הראשון שעשתה רבקה? (כד', סה) לקחה הצעיף וכסתה עצמה
14. לאחר ששמע יצחק מאליעזר עבדו את כל הדברים שעברו עליו, לקח יצחק את רבקה לאוהל. לאיזה אוהל לקח אותה? לאוהל שרה אמו
15. יצחק לוקח את רבקה לאישה. השלם (כד', סז) "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאבה וינחם יצחק אחרי אמו."

מות אברהם אבינו

לאחר פטירתה של שרה אמנו, מתחתן אברהם עם אישה בשם קטורה, רש"י אומר כי זוהי הגר. קטורה יולדת ילדים. אברהם משלח את כל הילדים מביתו, נותן להם מתנות וליצחק נותן את כל רכושו הרב. אברהם נפטר בשיבה טובה.

1. באיזה גיל נפטר אברהם? (כד', ז) 175
2. היכן נקבר אברהם ומי קבר אותו? (כד', ט') במערת המכפלה, יצחק וישמעאל קברו את אברהם
3. ממי קנה אברהם את השדה בו נקבר הוא ושרה אשתו? (כד', י) מבני חת

ברוכים הבאים אל "המלמד" - מתכוננים אחרת לשולחן השבת!

מה המטרה?

"המלמד" הוקם במטרה להעמיק את התוכן בשולחן שבת ולחבר אותנו עם ילדינו סביב פרשת השבוע. מתוך עמלם בתורה יגיעו, ב"ה, לקניין תורה.

זה לא תפקידו של בית הספר?

כיום, לצערנו, מערכות החינוך עדיין לא משקיעות זמן איכות בלימוד פרשת השבוע ובלמוד פרשנים על התורה. גם אנו, ההורים, לא תמיד מצליחים למצוא את הזמן להגיע מוכנים לשבת ולרומם את אוירת השבת בשיח משמעותי על הפרשה.

יש הרבה עלוני פרשת שבוע...

נכון, אך אנו מאמינים כי השבת אמורה להיות נוכחת בכל ימי השבוע, החידוש הוא ביצירת דפי עבודה בנושא פרשת שבוע כאשר הלימוד של הילדים נעשה ללא גישה למחשב. האתר מיועד להורים להדפסת דפי העבודה בלבד.

מה נדרש ממני?

כל מה שנדרש הוא אחריות שלנו ההורים בהדפסת דפי העבודה פעם בשבוע. עותק לילדים ועותק נפרד עם תשובות להורים. בקובץ התשובות להורים יש, בנוסף לתשובות, מדרש-סיפור על הפרשה שיאפשר לנו ההורים לאחד את המשפחה עם תוכן תורני מוסרי ערכי לשולחן שבת. כל הורה יכול להרחיב ולהעמיק את התכנים והמסרים בהתאמה לילדיו.

מעלות נוספות בשימוש בדפי העבודה:

הכוונה-השאלות בדפי העבודה הן שאלות בקיאות עם הכוונה מדויקת לתשובה (פרק, פסוק) ללא מורכבות גדולה. הילד יכיר את רוב הנושאים בפרשה לאחר שיענה על הדפים.

חווייה-הדפים קלילים ונחמדים לילדים עם שעשועונים מהפרשה, איור שבועי מהפרשה, דפי צביעה לגילאים הצעירים, היכרות עם פרשני התורה

גמישות- בנוי לפי רמת קושי, מתאים לבנים ובנות.

מבניות - הפרשה חולקה לתתי נושאים מרכזיים המאפשרים הסתכלות כרונולוגית על הפרשה.

ניתן להדפיס בשחור לבן. מומלץ להדפיס בתחילת שבוע כדי שתהיה שהות לילדים לעבור על הפרשה

הושקעו שעות רבות ומשאבים רבים בתכנים, בשאלות, באיורים, בעיצוב דפי העבודה והאתר על מנת לתת לילדים חווייה לימודית תורנית ברמה גבוהה ומאתגרת בפרשת השבוע. אתם מוזמנים לשתף, לשלוח חומרים, סיפורים שאלות ורעיונות.

יהי רצון שנזכה להגדיל תורה, להאדירה ולחבבה על בנינו ובנותינו.

הנחיות והמלצות דידקטיות:

- ✓ רמת הקושי בדפי העבודה חולקה לארבעה לפי סימני ה-★. כאשר מומלץ להתאים את השאלונים לרמת הילדים:
- * (כוכב אחד) – מיועד לילדים כיתה א' עפ"י רמתם. השאלון כולל שאלות פשט על הפרשה + שעשועון א"תפ"ש על שם הפרשה + תפזורת פשוטה.
- ** (שני כוכבים) – מיועד לרמה של כיתות ב'-ג' – מספר גדול יותר של שאלות פשט עם מעט שאלות מרש"י + א"תפ"ש מלא עם כל האותיות + תפזורת קלילה לפרשה
- *** – מיועד לרמה של כיתות ג'-ד' – מספר גדול של שאלות עם רש"י + שעשועון א"תפ"ש מרש"י.
- **** – מיועד לרמה של כיתות ה'-ו' – שאלות מגוונות מפרשנים נוספים (בעל הטורים, אבן עזרא, רמב"ן...) + תשבץ לפרשה.
- ✓ מומלץ לתת לילדים את הדפים בתחילת השבוע.
- ✓ בשלבים הראשוני יש לשבת עם הילדים עד שיוכלו לעבוד לבד בהתמצאות בחומש והיכרות עם פרשנים כדי שיחוו חוויה חיובית. לאחר מספר פעמים הם ילמדו לבד ויוכלו לרוץ לבד ובשמחה על הדפים. ההשקעה משתלמת!!
- ✓ מומלץ להקפיד על לימוד קצר יומיומי בכדי שזו תהיה חוויה ולא מטלה של יום שישי. חשובה השמחה בלימוד.
- ✓ לדבר בכל השבוע על השבת ועל פרשת השבוע.
- ✓ כדאי ללמד את הילדים כתב רש"י במידה ואין חומש עם כתב מרובע.
- ✓ אפשר לשקול מתן פרס שבועי במידה והילד סיים את הדף
- ✓ בשולחן השבת כדאי להתחיל משאלות הילדים בשכבות הנמוכות- ובאותו הנושא לשאול את הילדים לפי רמתם, ניתן לעשות חידון לכולם.
- ✓ הסיפור המצורף לדפים מבוסס על מדרשים הקשורים לפרשת השבוע או רעיונות. כל הורה מוזמן לפתח את הנושא עם סיפור רקע נלווה ודילמות הקשורות לעולם הרוחני והחברתי של הילדים
- ✓ כל שאלה כמובן מזמינה אותנו להרחיב את הנושא ולשאול את הילדים להרחיב על הסיפור המלא. אל תחסכו מעצמכם. לאורך זמן תראו נפלאות מהילדים